
Vergaderjaar 2020 - 2021

35 633 Wijziging van de Wet verbod pelsdierhouderij in verband met een vervroegde beëindiging van de pelsdierhouderij

D **NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG**
Ontvangen 11 december 2020

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van het verslag van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet verbod pelsdierhouderij in verband met een vervroegde beëindiging van de pelsdierhouderij. Ik dank de commissie voor de snelheid waarmee zij haar inbreng heeft geleverd.

In deze nota naar aanleiding van het verslag beantwoord ik, mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de door de leden van de genoemde fracties gestelde vragen. Hierbij houd ik de volgorde en indeling van het verslag aan. De vragen heb ik genummerd.

Inleiding

De leden van de fractie van GroenLinks hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel vervroegde beëindiging pelsdierhouderij, zij hebben nog enkele vragen.

De leden van de fractie van de SP hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel vervroegde beëindiging pelsdierhouderij en hebben nog enkele vragen.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben met gemengde gevoelens kennisgenomen van het wetsvoorstel dat voorziet in de vervroegde beëindiging van de pelsdierhouderij in Nederland. Deze leden zijn zeer verheugd dat er eindelijk daadwerkelijk een einde komt aan deze naar hun mening onethische, moreel verwerpelijke en volstrekt overbodige sector. Het stemt de leden opgelucht dat er na jaren eindelijk een eind komt aan het leed van nertsen die hun korte leven moeten doorbrengen in draadgazen kooitjes boven hun eigen uitwerpselen om vervolgens vergast te worden voor hun bont. Deze leden vinden het echter wrang en onacceptabel dat de Nederlandse belastingbetaler nu meer dan 200 miljoen euro moet betalen voor het uitkopen van de nertsenfokkers, het slopen van de stallen en het vergoeden van de dieren die vroegtijdig zijn vergast vanwege de coronabesmettingen in de sector. Zij hebben hierover nog enkele vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van GroenLinks

1. De leden van de fractie van GroenLinks vragen de regering hoe de subsidieregeling voor sloop- en ombouwkosten zich verhoudt tot de subsidieregeling stoppersregeling varkenshouderij. Meer specifiek, hoe gaat de regering ervoor zorgen dat de pelsdierhouderijen niet omgebouwd worden naar nieuwe locaties voor intensieve veehouderij? Zeker nu de samenleving fors geïnvesteerd heeft om locaties van intensieve veehouderij in hetzelfde deel van Nederland te sluiten in het kader van de stikstofaanpak.

Het Besluit subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij en de daarbij behorende regeling staan los van de Subsidieregeling sanering varkenshouderijen. De Wet verbod pelsdierhouderij voorziet, als onderdeel van het flankerende beleid, in een grondslag om de kosten voor sloop- en ombouw te subsidiëren. Het doel van deze subsidiegrondslag is vooral het voorkomen van verrommeling van het landschap. Indien een pelsdierhouder kiest voor ombouw naar een nieuwe (landbouw)activiteit zal hij niet zomaar kunnen kiezen voor ombouw naar een varkenshouderij of andere vorm van intensieve veehouderij. Daarvoor zal hij immers aan verschillende kaders moeten voldoen en onder meer moeten kunnen beschikken over productierechten (bijvoorbeeld varkensrechten), de juiste omgevingsvergunning en veelal een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming. Die kaders dienen er voor om de impact van onder meer de veehouderij op bijvoorbeeld het milieu en de natuur te reguleren. Pelsdierhouders heb ik aangeraden om met hun gemeente in gesprek te gaan over de mogelijkheden die zij hebben op de locatie van de pelsdierhouderij.

2. Als gevolg van de corona-epidemie zijn in Nederland veel ondernemers hun bedrijf kwijtgeraakt of hebben ze hun bedrijf in grote problemen zien raken. Deze ondernemingen zouden met inhoudelijke onderbouwing bij de nadeelcompensatieregeling ook aanspraak kunnen maken voor een regeling waarbij ze ondersteuning krijgen om hun bedrijf om te bouwen naar een sector die wel toekomst heeft. In hoeverre heeft de regering rekening gehouden met de precedentwerking die vanuit deze regeling en onderbouwing kan uitgaan naar aanspraken vanuit andere sectoren?

Van een precedentwerking ten opzichte van ondernemingen die economische problemen ervaren als gevolg van de pandemie is geen sprake. Daarbij is onder meer van belang dat het bij de pelsdierhouders gaat om een wettelijk permanente vervroeging van het verbod om pelsdieren te houden. Daarmee wordt het eigendom van de pelsdierhouders wettelijk gereguleerd in de zin van artikel 1 Eerste Protocol van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna: artikel 1 EP EVRM). Onder de omstandigheden van het voorliggende geval, zoals uiteen is gezet in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel, is een compensatie noodzakelijk om de in het licht van artikel 1 EP EVRM vereiste fair balance te bereiken. Ook die omstandigheden zijn casuïstisch van aard.

Daarbij wordt voorts opgemerkt dat de compensatie er toe dient om de schade die de pelsdierhouders lijden als gevolg van het vervroegde verbod te vergoeden. Het betreft een schadevergoeding waar zij gelet op artikel 1 EP EVRM recht op hebben. Het betreft geen steun met als doel de pelsdierhouders te helpen met het ombouwen naar een andere onderneming. Voor die ombouw is wel voorzien in een subsidiemogelijkheid. Dit op grond van het reeds bestaande artikel 7 van de Wet verbod pelsdierhouderij.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

3. De leden van de fractie van de SP vragen de regering op welke wijze de maatschappelijke kosten voor omwonenden en maatschappij worden meegerekend in de modellen voor de regeling die nu worden berekend. Zullen de maatschappelijke kosten worden verrekend en zo niet, waarom niet?

De nadeelcompensatie voor de pelsdierhouders ziet op de schade die zij lijden omdat zij drie jaar eerder moeten stoppen dan oorspronkelijk het geval was. Het betreft dus een vergoeding van de door hen geleden schade als rechtstreeks gevolg van het vervroegde verbod. Maatschappelijke

kosten voor omwonenden of de maatschappij worden daar niet in verrekend. Wel wordt een percentage in mindering gebracht op de te vergoeden schade. Dit percentage vertegenwoordigt het normaal maatschappelijk risico en gaat uit van het idee dat een ieder er tot op zekere hoogte rekening mee moet houden dat rechtmatige overheidshandelingen nadelen met zich kan brengen.

4. Op welke wijze wordt de compensatie, die bij het eerdere verbod al is ingecalculleerd door het verbod pas op 2024 in te laten gaan, meegerekend bij deze beëindiging? Deelt de regering de mening van deze leden dat als gevolg van de extra compensatie door de beëindiging pas in 2024 in te laten gaan de overheid nu twee keer compenseert en slachtoffer is van de eerdere keuze om het verbod pas in 2024 in te laten gaan?

De huidige Wet verbod pelsdierhouderij voorziet in een overgangperiode tot 1 januari 2024. Door de Hoge Raad is bevestigd dat met die wet een – in het licht van artikel 1 EP EVRM vereiste – fair balance is getroffen tussen de belangen van enerzijds de pelsdierhouders en anderzijds het algemeen belang en geen strijd met artikel. Doorslaggevend voor dat oordeel was de voorzienbaarheid van het verbod en de daarbij gegunde overgangperiode van 11 jaar. Van een recht op compensatie was in die situatie geen sprake. Het voorliggend wetsvoorstel en de daarin opgenomen grondslag om de schade als gevolg van het vervroegde verbod te vergoeden, brengt dan ook geen extra compensatie met zich.

In aanvulling hierop wordt opgemerkt dat uitsluitend schade voor vergoeding in aanmerking komt, voor zover die schade het rechtstreeks gevolg is van het vervroegde verbod. Kosten die een pelsdierhouder ook had moeten maken indien hij op 1 januari 2024 het houden van pelsdieren had moeten staken, komen niet voor vergoeding in aanmerking.

5. Worden de schades als gevolg van de ruiming gedekt door verzekeraars? Behoort het uitbreken van ziektes tot het ondernemersrisico en daarmee tot een verzekeraar risico? Zo ja, waarom wil de regering dan eenzijdig voorzien in een vergoeding en worden verzekeringuitkeringen verrekend? Zo nee, deelt de regering de mening van de leden van de SP-fractie dat een ondernemer uit eigen verantwoordelijkheid zich hiervoor zou dienen te verzekeren? Deelt de regering de mening van deze leden dat het niet verzekeren van een verzekeraar risico niet zou moeten leiden tot een vergoeding van het verzekerbare, maar bewust onverzekerde, deel vanuit de overheid? Voert de regering overleg met verzekeraars in hoeverre zij een rol kunnen spelen bij een beëindiging? Zo nee, is de regering bereid dit alsnog te doen? Zo ja, wat is de opstelling van de verzekeraars?

Het uitbreken van ziektes en de kosten daardoor hoort in beginsel tot het ondernemersrisico. De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit kan een specifieke ziekte als besmettelijke dierziekte aanwijzen, als de ziekte zich snel kan uitbreiden, ernstige schade kan berokkenen aan de betrokken diersoort en niet of niet volledig kan worden voorkomen of bestreden met normale bedrijfsmiddelen. De minister kan maatregelen nemen ter bestrijding van deze aangewezen ziekten. In de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren is geregeld dat als dieren worden geruimd de houder een tegemoetkoming in de schade uit het diergezondheidsfonds krijgt voor deze geruimde dieren. Deze tegemoetkoming heeft niet als doel het ondernemersrisico af te dekken, maar zorgt er voor dat houders van dieren een verdenking van een besmetting snel melden en meewerken met de maatregelen ter bestrijding er van. Alle overige schade die een houder ten gevolge van een dierziekte heeft, zoals het niet meer kunnen produceren ten gevolge van een

vervoersverbod, is zogenoemde gevolgschade. Dit behoort tot het ondernemersrisico en wordt niet meegenomen in de tegemoetkoming in de schade die uit het diergezondheidsfonds wordt uitgekeerd. Dat is beperkt tot directe schade door het ruimen van de dieren of andere voorwerpen of materialen die de overheid vernietigt.

Het verzekeren tegen de gevolgschade is primair een zaak van de sector en individuele houders. Het is staand beleid dat de overheid geen vergoeding geeft voor gevolgschade door een dierziekte. Wel kan de overheid een faciliterende rol spelen en de sector waar nodig helpen met het organiseren van voorzieningen voor vervolgschade ten gevolge van dierziekte-uitbraken. Zie daarvoor mijn brief van 23 oktober jl.¹ over onder andere gevolgschade door ziekten. Op dit moment voert de overheid geen overleg met verzekeraars over hun mogelijke rol in afdekken van gevolgschade door dierziekte-uitbraken. Het is aan de sectoren om dit gesprek met verzekeraars te voeren. Indien daar behoefte aan is ben ik wel bereid om aan dat overleg deel te nemen.

6. Is de regering het met de leden van de fractie van de SP eens dat er geen precedentwerking voor andere sectoren uitgaat van de specifieke aanpak van de nertsenhouders, nu er immers al sprake was van een fokverbod op afzienbare termijn? Deelt de regering de mening van deze leden dat hierin een wezenlijk en onderscheidend verschil met andere sectoren gelegen is, en daarmee ook een andere juridische positie?

De in het wetsvoorstel opgenomen grondslag voor nadeelcompensatie en de uitwerking daarvan in de Beleidsregel nadeelcompensatie vervroegde beëindiging pelsdierhouderij houdt inderdaad verband met de specifieke omstandigheden van de pelsdierhouderij en het vervroegde verbod. Van precedentwerking voor andere sectoren is geen sprake. In dit kader verwijs ik ook naar mijn antwoord op vraag 2 van de leden van de fractie van Groen Links.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren

7. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vragen de regering wat de totale bijdrage is die vanuit de generieke steunmaatregelen (NOW en TVL) is verstrekt aan nertsenfokkers.

Pelsdierhouders kunnen pas sinds het vierde kwartaal een beroep doen op de TVL. Navraag leert dat tot medio november er drie pelsdierhouders zijn die een aanvraag in dit kwartaal hebben ingediend. Twee daarvan hebben de aanvraag weer ingetrokken. Een beroep op deze TVL ziet op een tegemoetkoming in de vaste lasten in dat vierde kwartaal. De nadeelcompensatieregeling ziet op de periode daarna. In hoeverre pelsdierhouders een beroep hebben gedaan op de NOW is niet bekend. De indeling in sectoren is niet fijnmazig genoeg om uitspraken te doen over de vraag of aan nertsenfokkers NOW is verstrekt.

8. Hoeveel nertsenfokkerijen zijn inmiddels geruimd? En hoeveel nertsen zijn daarbij in totaal gedood?

Er zijn 70 bedrijven met nertsen door de NVWA geruimd. Daarvan zijn er 69 besmet verklaard; een bedrijf is geruimd op basis van een ernstige verdenking, maar is niet besmet verklaard. Op deze 70 bedrijven zijn in totaal rond de 2.793.000 nertsen geruimd. De nertsen op de resterende 56 bedrijven zijn inmiddels allemaal gedood ten behoeve van het pelzen.

¹ Kamerstuk II, 29 683, nr. 254

9. Deze leden hebben met teleurstelling geconstateerd dat er geen bepaling in het wetsvoorstel of de bijbehorende beleidsregel is opgenomen om te voorkomen dat de inventaris uit de Nederlandse nertsenfokkerij wordt verkocht of geëxporteerd naar het buitenland om daar de nertsenfokkerij voort te zetten. Volgens de regering staat het de rechthebbende vrij om met de inventaris te doen wat zij willen en dat een verbod daarop strijdigheid zou opleveren met het Eerste Protocol van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens. "Een dergelijke verdergaande beperking aan het gebruik van het eigendom – een verbod op verkoop – [is] niet te rechtvaardigen (...) vanuit een algemeen belang van Nederland."² Is potentiële gezondheidsschade door mogelijke blootstelling aan Covid-19 via nertsen niet ook in strijd met dit verdrag? En zou dat niet zwaarder moeten wegen dan het algemeen belang van Nederland in deze?

Het verkopen en exporteren van de inventaris vormt in zichzelf geen risico voor de verspreiding van SARS-CoV-2 en brengt daarom geen zodanig gezondheidsrisico met zich mee, dat dit een verdergaande beperking van het gebruik van het eigendom rechtvaardigt. De dieren zelf konden niet geëxporteerd worden in verband met het vervoersverbod. Er is dus geen potentiële gezondheidsschade door mogelijke blootstelling aan Covid-19 aan de orde als gevolg van het potentieel verkopen en exporteren van de inventaris.

10. Wat gaat de regering doen om te voorkomen dat nertsenfokkers met de verkregen vergoedingen in het buitenland de nertsenfokkerijen voortzetten? Is de regering bereid (alstublieft) voorwaarden te stellen aan het verkrijgen van nadeelcompensatie voor de nertsenhouders? Bijvoorbeeld een verbod op het voortzetten van de nertsenfokkerijen in het buitenland, het inzetten van de compensatie voor andere takken van dierenleed (bijvoorbeeld konijnenfokkerijen of intensieve veeteelt), of andere sectoren die schadelijk zijn voor dierenwelzijn, in strijd zijn met de doelen uit het Klimaatakkoord van Parijs of anderszins niet toekomstbestendig zijn?

De compensatie betreft vergoeding voor geleden schade. Pelsdierhouders hebben in het licht van artikel 1 EP EVRM recht op deze compensatie. Het is niet mogelijk daar voorwaarden aan te verbinden. Het staat de pelsdierhouders dan ook vrij om deze compensatie voor de door hen gewenste doelstellingen in te zetten. Mede gelet op het vrij verkeer in de Europese interne markt, staat het de pelsdierhouder ook vrij om in een ander land een andere onderneming op te starten. Daarbij zal de pelsdierhouder zich moeten houden in het recht dat in het betrokken land geldt. Zoals dat ook het geval is indien een pelsdierhouder besluit in Nederland te blijven. Zo zal een overstap naar een andere veehouderij met zich brengen dat onder meer moet worden voldaan aan de in het omgevingsrecht en ten behoeve van de natuurbescherming gestelde kaders. Ook zal moeten worden voldaan aan de dierenwelzijnseisen die onder meer gesteld zijn in het Besluit houders van dieren.

11. Hoe voorkomt de regering dat nertsenfokkerijen die illegaal waren uitgebreid na het wetsvoorstel verbod op de pelsdierhouderij ook nadeelcompensatie en generieke steun ontvangen? Hoe voorkomt de regering dat gefraudeerd wordt bij de aanvraag van deze steunmaatregelen?

Vooropgesteld wordt dat de nadeelcompensatie die op grond van het voorliggend wetsvoorstel zal worden uitgekeerd geen steunmaatregel betreft. Het gaat om een vergoeding van schade die de pelsdierhouders lijden als rechtstreeks gevolg van de vervroegde beëindiging en waar zij in het

² Kamerstuk II, 35633, Nr. 18, Nota naar aanleiding van het verslag, blz. 10-11, vraag 11.

licht van artikel 1 EP EVRM recht op hebben. De nadeelcompensatieregeling is dan ook van heel andere aard dan de subsidiemaatregelen die ter ondersteuning van ondernemingen in het kader van COVID-19 zijn getroffen.

Elke pelsdierhouder die als direct gevolg van het vervroegde verbod de komende drie jaar met zijn onderneming geen inkomen meer kan genereren en schade lijdt, komt in aanmerking voor een schadevergoeding. Dat een pelsdierhouder in het verleden meer dieren heeft gehouden dan hem was toegestaan, maakt die schade niet anders. Zowel in het omgevingsrecht als in de Wet verbod pelsdierhouderij zijn bevoegdheden opgenomen om op te kunnen treden indien de omgevingsvergunning onderscheidenlijk de wet wordt overtreden. Ingeval van overtreding dienen die instrumenten te worden ingezet en overeenkomstig die bevoegdheden te worden gesanctioneerd. Het onthouden van compensatie is geen sanctie die daarbij kan of behoort te worden toegepast. De nadeelcompensatie is uiteraard gebaseerd op het aantal fokteven dat rechtens gehouden mag worden, ook als een pelsdierhouder in het verleden meer dieren heeft gehouden.

Zowel bij de nadeelcompensatie als bij de verschillende steunmaatregelen is voorgeschreven welke gegevens (in elk geval) dienen te worden overgelegd. Indien nodig voor de beoordeling van de aanvraag kan het betrokken bestuursorgaan aanvullende gegevens vragen. De controle van deze gegevens zal van de verschillende situaties afhangen. In het kader van de nadeelcompensatieregeling kan bijvoorbeeld een deskundige worden ingeschakeld. De NOW schrijft onder meer voor dat boven een bepaald voorschotbedrag een accountantsverklaring dient te worden overgelegd.

12. Hoe wordt gecontroleerd dat de hokken daadwerkelijk leeg zijn? Waarom komen bedrijven die in 2020 helemaal geen nertsen meer hielden ook in aanmerking voor de nadeelcompensatie?

De NVWA zal vanaf de datum inwerkingtreding van het vervroegde verbod toezicht houden op de naleving daarvan en handhaven indien nog pelsdieren aanwezig zijn. Inmiddels zijn alle nertsen op de 56 bedrijven, waar geen ruiming als gevolg van een (verdenking van) een besmetting heeft plaatsgevonden, gedood ten behoeve van het pelzen.

Bedrijven die in heel 2020 geen pelsdieren hielden komen in aanmerking voor nadeelcompensatie, voor zover deze bedrijven aannemelijk maken dat de gebouwen en inventaris nog zodanig intact zijn dat de productie op die plaats na 28 augustus 2020 terstond had kunnen worden hervat. Ook deze pelsdierhouders lijden immers schade als rechtstreeks gevolg van het vervroegde verbod, omdat ook zij komende drie jaren niet alsnog inkomen met het houden van nertsen kunnen genereren. Deze categorie van bedrijven komt dan niet in aanmerking voor afvloeiingskosten van personeel en niet voor waardeverlies van fokdieren omdat personeel en fokdieren niet meer aanwezig zijn.

13. Het wetsvoorstel geeft uitvoering aan het advies van het OMT-Z om een verplichte stopregeling in te voeren vóór de productiecyclus van 2021. De grondslag voor die maatregel was gelegen in het voorkomen of beperken van het gevaar voor verspreiding van Covid-19. Is de regering het met de leden van de Partij voor de Dieren-fractie eens dat die grondslag eenzelfde is als die welke geleid heeft tot coronamaatregelen, zoals het verbieden van de exploitatie van bij voorbeeld horecabedrijven en kunstinstanties, teneinde verspreiding van Covid-19 te voorkomen of te beperken?

Is er een wettelijke voorziening die een recht op nadeelcompensatie toekent aan exploitanten die hebben moeten stoppen in het kader van coronamaatregelen? Zo ja, welke zijn dat en kunnen daaraan dezelfde rechten worden ontleend als die welke voortvloeien uit het bepaalde in het wetsvoorstel? Zo nee, voorziet de regering dat door coronamaatregelen getroffen ondernemers – andere dan exploitanten van nertsenfokkerijen – met een verwijzing naar de regeling van nadeelcompensatie in het wetsvoorstel, op grond van het gelijkheidsbeginsel zullen eisen dat aan hen een vergelijkbare nadeelcompensatie dient te worden toegekend?

Is het juist dat exploitatiebeperkende maatregelen voor horeca- en kunstinstellingen mogelijk lang kunnen duren indien de kans op besmetting met Covid-19 voortduurt en het OMT om die reden verlangt dat die maatregelen voortduren? Zo nee, op grond van welke overwegingen komt de regering tot die conclusie? Zo ja, waarin verschillen die coronamaatregelen dan van de maatregel tot het stopzetten van de exploitatie van nertsenfokkerijen "zolang SARS-CoV-2 in Nederland circuleert" ?³

De primaire aanleiding voor dit wetsvoorstel is gelegen in het belang van bescherming van de volksgezondheid. Tegelijkertijd spelen de ethische bezwaren, welke oorspronkelijk de reden waren om de nertsenhouderij per 1 januari 2024 te verbieden, ook bij het vervroegde verbod een rol. Het zou immers kunnen dat het vanuit het perspectief van de volksgezondheid voorafgaand aan 1 januari 2024 weer mogelijk is om nertsen te houden. Toch wordt het algehele verbod vervroegd. De maatregel is daarmee permanent van aard en wijkt daarmee af van de tijdelijke maatregelen die ter beperking van de verspreiding van COVID-19 zijn getroffen.

Bedrijven en sectoren die te maken hebben met de gevolgen van de coronacrisis en deze maatregelen kunnen steun vanuit het steun- en herstellepakket ontvangen. Het is op voorhand niet te zeggen hoe lang de exploitatiebeperkende maatregelen voor bijvoorbeeld horeca- en kunstinstellingen kunnen duren. Zodra het vanuit het oogpunt van volksgezondheid verantwoord is, zullen de maatregelen versoepeld worden. Voor het overige verwijs ik naar mijn antwoord op vraag 2 van de leden van de fractie van Groen Links, waarin ik in ga op de mogelijke precedentwerking van de regeling voor de pelsdierhouders.

14. Was er een juridisch beletsel om een stopregeling met betrekking tot de nertsenfokkerijen die door het OMT noodzakelijk werd geoordeeld, te gronden op de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19? Zo ja, waarom is in die Tijdelijke wet niet alsnog een grondslag opgenomen voor het verbieden van de exploitatie van nertsenfokkerijen en op grondslag daarvan een verbod uitgevaardigd?

De Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 maatregelen bevat maatregelen die tijdelijk van aard zijn. Het voorliggend voorstel brengt een vervroeging van een permanent verbod met zich. Een permanent verbod dat bovendien al is opgenomen in een bestaande wet; de Wet verbod pelsdierhouderij. Een vervroeging van dat verbod dient dan ook met een wijziging van die wet tot stand te worden gebracht.

15. Zou er, indien het verbod tot het exploiteren van nertsenfokkerijen gegrond zou zijn op de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19, een recht op nadeelcompensatie hebben bestaan voor exploitanten van nertsenfokkerijen die als gevolg van de coronamaatregel hun bedrijf dienden te

³ Kamerstuk II, 35633, nr. 3, Memorie van toelichting, blz. 3

sluiten? Als dat niet het geval zou zijn geweest, zien de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren het dan goed dat door het kiezen voor de weg van wijziging van de Wet verbod pelsdierhouderij om de aanbeveling van het OMT uit te voeren, een bedrag van 150 miljoen euro aan gemeenschapsgeld voor nadeelcompensatie beschikbaar moest worden gesteld, welk bedrag bij het volgen van de weg van aanpassing of toepassing van de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 niet had behoeven te worden aangewend?

Het recht op nadeelcompensatie is gelegen in artikel 1 EP EVRM en het vereiste van fair balance. Aangezien de vervroeging van het verbod om nertsenhouderijen te exploiteren regulering van eigendom met zich brengt, moet aan dat artikel worden getoetst, ongeacht in welke wet het verbod zou zijn opgenomen.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

Carola Schouten